

איש לרעהו

לקט אמרות
חז"ל, רעיונות,
עובדות והנהגות
פגדולי ישראל,
על מדות טובות
שפביאות
לאהבת הזולת,
הנלפדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
© אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס
בלי רשות בכתב

מכון אהבת אמת - המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת ע"ש ר' צבי יהודה דומוביץ ז"ל

רח' אבן עזרא 2 ירושלים 92424 טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812

שבת קודש ב תמוז תשס"ח שבת - ירושלים 7:13 תל-אביב 7:28 חיפה 7:21 מוצ"ש - ירושלים 8:31 תל-אביב 8:33 חיפה 8:35

פרשת חקת

ניחום ועידוד לרעהו

לנחם ולעודד הזולת השרוי בצער ובדאגה ולחזק את רוחו !

נלמד מהפסוק: "קח את אהרן ואת אלעזר בנו" (פרק כ"כה)

וּכְתַב רִשִׁי: "קח את אהרן - בדברי ניחומים. אמור לו אשריך שתראה כדרך נתן לבנך מה שאין אני זכאי לכך. עכ"ל. למדנו הנהגת מדותיו של הקב"ה עם אהרן לנחמו בשעתו הקשה. הנהגה זו מחייבת אותנו, מתוך חובת ההתדבקות במדותיו וההליכה בדרכיו של הקב"ה לעודד לחזק ולנחם את חברנו בשעה שדואג ומצטער. ואף זה נכלל במצוות הצדקה והחסד כמו שכתב החינוך (במצוה תעט).

מספרים חז"ל בגמרא (נדרים נ.) על רבי עקיבא שהתארכ עם בתו של כלבא שבוע, כששמע על כך אביה, הדיר את בתו מלהנות מנכסיו. ואעפ"כ הלכה בתו ונישאה לרבי עקיבא. בחורף נאלצו לישון בבית התבן מגודל עניותם, אמר רבי עקיבא לאשתו: אם יהיה לי כסף אשים עליך תכשיט של זהב בצירור ירושלים.

ממשיכה הגמרא ומספרת: "אתא אליהו אידמי להון כאנשא" [=בא אליהו והיה נראה להם כאיש]. ומפרש הר"ן, שמטרתו של אליהו בביקורו הייתה כדי לנחם אותם ולעודדם, להראות להם שיש עניים יותר מהם. "וקא קרי אבבא, אמר להו" [=קרא להם מפתח הבית ואמר להם] "הבו לי פורתא דתיבנא" [=תנו לי מעט תבן] "דילדת אתתי [=משום שאשתי ילדה] "ולית לי מידעם לאגונה" [=אין לי מאומה לתת לה שיהיה לה על מה לשכב]. אמר לה רבי עקיבא לאנתתיה [=אמר לאשתו] "חזי גברא דאפילו תיבנא לא אית ליה" [=ראי אדם זה שאפילו תבן אין לו. וביקש לעודדה ולנחמה בעוניה].

ולכאורה תמוה (וכן הקשה רבינו יוסף חיים מבגדד זצ"ל בספרו **בן יהודע**): כיצד הוציא אליהו מפיו דבר שאינו אמת, שילדה אשתו, והרי, כידוע, לא הייתה לו אשה וממילא לא ילדה! (ועיי"ש מה שתירץ).

אלא הוכיח מכאן הגה"צ רבי שמואל הומינר זצ"ל (בספרו **עבד המלך**) יסוד חשוב, שכשם שמתור לאדם לשנות בדיבורו מהאמת כדי שלא יתבייש חברו, (כמובא בספר **חסידיים** סימן תרמ"ב). כמן כן מתור לשנות מהאמת כדי לעודד ולנחם את הזולת מצעריו ויגונו. רואים עד כמה החשיבה התורה ענין זה עד שהותר בשבילו לשנות מדיבורו.

את הפסוק (במשלי יב"ה) "דאגה בלב איש ישחנה ודבר טוב ישמחה" פירש הגר"א ז"ל באופן הבא: "כאשר אדם בדאגה, הדאגה משפילה את הלב, אך מי שבא ומדבר אליו דברים טובים ותנחומים, ישמחו הדברים את לבו".

דברי ניחום ועידוד

פעם ציוה החוזה מלובלין את תלמידו כ"ק אדמו"ר רבי שלום מבעלז זצ"ל לעמוד בקצה בית המדרש אצל התנור, שמה נהגו לשהות האנשים הדלים ופשוטי העם. הלך הרבי, נעמד ליד התנור והקשיב לשיחת האנשים שהשיחו את מר לבם איש לרעהו.

שמע רבי שלום כי האנשים מתאוננים בהתמרמרות רבה ומביעים זה בפני זה את דאגתם העמוקה וצערם הגדול על כך שהתאמצו וטרחו מאוד כדי לבוא ממרחקים אל הצדיק ולהסתופף בצלו, אך הם שבים הביתה בידים ריקות מבלי להרגיש התעלות...

ירד רבי שלום לרוחם, והבין כי למענם שלחו החוזה מלובלין אצל התנור כדי שיעודד אותם. פנה אליהם ואמר כדברים האלה:

"**הידעתם**, פעם הביאו לפני בית דין של מעלה את זכויותיהם של ישראל, צדקה, הכנסת אורחים, גמילות חסדים והכנסת כלה. נזדרז השטן והביא מבין אומות העולם מעשים דומים, כי מצא בקרב הגויים כמה וכמה גומלי חסד ומכניסי אורחים. התעורר המלאך, סניגורם של ישראל, והביא לבבות נשברים (=צובראכנ'ע יודישע הארצער) אשר הכריעו לזכות את כף המאזנים שלנו, כי השטן לא היה מסוגל להביא כמוהו מבין הגויים..."

"**ולמה** סיפרתי זאת לכם" - הוסיף הרבי - "כדי שתדעו כמה ספון וחביב לפני רבונו של עולם יהודי בעל לב נשבר, גם כשזה ערטילאי מכל מעשים ומדריגות. וכן כתוב "לב נשבר ונדכה אלוקים לא תבזה" אפילו באדם הראוי שיבוזהו".

מעשה"נ - אבות

עלון השבוע מוקדש לעילוי נשמת

ר' אהרן יעקב בן ר' אליעזר קורנווסר ז"ל

נלב"ע ז' תמוז תשס"ב

להשכין אחוה ושלום בין אדם לחברו ובין איש לאשתו!

נלמד מהפסוק: "ויבכו את אהרן שלושים יום כל בית ישראל" (פרק כ"ט)

ואילו במיתת משה רבינו נאמר: "ויבכו בני ישראל את משה" (דברים לד"ח). מדוע לא נאמר "כל בית ישראל" כשם שנאמר אצל אהרן? אלא, מפרש רש"י הטעם, משום שעל משה בכו בני ישראל - רק הזכרים, ואילו על אהרן, מתוך שהיה רודף שלום ונותן שלום ומטיל אהבה בין איש לרעהו ובין אשה לבעלה, בכו "כל בית ישראל". זכרים ונקבות.

שנינו באבות דרבי נתן (פי"ב ה"א): אוהב שלום כיצד? מלמד שיהא אדם אוהב שלום בישראל בין כל אחד ואחד, כדרך שהיה אהרן אוהב שלום בין כל אחד ואחד שנאמר "תורת אמת הייתה בפיהו... בשלום ובמישור הלך אתי ורבים השיב מעוון".

רודף שלום כיצד? מלמד שיהא אדם רודף שלום בישראל בין כל אחד ואחד, כדרך שהיה אהרן רודף שלום בישראל בין כל אחד ואחד, שנאמר "סור מרע ועשה טוב בקש שלום ורדפהו". רבי שמעון בן אלעזר אומר: אם יושב אדם במקומו ושותק היאך רודף שלום בישראל בין כל אחד ואחד? [אלא ירדוף אחר השלום] שנאמר בקש שלום ורדפהו, הא כיצד? בקשהו ממקומך רדפהו למקום אחר.

ואמרו חז"ל (במסכת כלה): תנו התם, הלל אומר הוי מתלמידי של אהרן אוהב שלום ורודף שלום אוהב את הבריות ומקרבן לתורה. בשלמא אוהב שלום כדקאמרן, אלא רודף שלום הכי דמי? כדתניא בקש שלום ורדפהו. ומאי שנא כל המצוות שאין אדם מחוייב אלא אם כן באה לידו, דכתיב "כי תפגע שור אויבך", "כי תראה חמור שונאך". "כי תבנה בית חדש", אבל שלום בכל מקום בקש שלום ורדפהו.

עוד אמרו חז"ל (שם): "אמר רבי יהושע גדול הוא השלום שהיא תלויה לחיים ותלויה למתים. לחיים מניין? ויאמר יתרו למשה לך לשלום". למתים מניין? ואתה תבוא אל אבותיך בשלום... רשב"ג אומר גדול הוא השלום שהרי אהרן הכהן לא נשתבח אלא בשביל השלום שהיה אוהב שלום ורודף שלום ומקדים שלום ומשיב שלום. שנאמר "בשלום ובמישור הלך אתי", מלמד כשהיה רואה שני בני אדם שונאין זה את זה, הולך אצל אחד מהן ואומר לו למה שונא אתה את פלוני, כבר בא אלי לביתי ונשתטח לפני ואמר לי חטאתי לפלוני לך ופייס עליו, ומניח לזה והולך אצל השני ואומר לו כראשון, והיה משים שלום ואהבה וריעות בין אדם לחברו ורבים השיב מעוון".

ידועים דברי חז"ל בגמרא (יבמות סב:): "האוהב את אשתו כגופו והמכבדה [בתכשיטים] יותר מגופו והמדריך בנו ובנותיו בדרך ישרה, והמשיאן סמוך לפרקן, עליו הכתוב אומר (איוב הי"ד) "וידעת

איזוהי אישה כשרה?...

הגאון רבי דוד פוברסקי זצ"ל (ראש ישיבת פוניבז') לא הסכים מעולם לנסוע לנופש. גם בימי הקיץ הלוהטים, כאשר כל מי שהיה ביכולתו חיפש דירת קיץ כדי לנוח מעט מן החום הכבד של בני ברק, נשאר רבי דוד במקומו, ונימוקו עמו: הרי לא יתכן שהדבר לא יגרום לביטול תורה, ודבר כזה אינו בא בחשבון!

באחת השנים כאשר החום היה כבד במיוחד, והסבל גדול, פנתה הרבנית אל בעלה והודיעה לו שעלה בידיה לסדר דירה בירושלים באופן שלא יגרם לו כל ביטול תורה. לאור זאת הוחל בהכנות לנסיעה. הרכב הוזמן, המזוודות הועמסו, ורק כשהכל היה מוכן לנסיעה הודיעה הרבנית לרבי דוד שאפשר לצאת לדרך.

בהגיעם לירושלים ביקשה הרבנית מכל בני המשפחה להמתין ברכב. היא עלתה יחד עם בעלה לדירה, סידרה לו את שולחן הלימוד ואת כל מה שהיה זקוק לו, ורבי דוד התיישב והתחיל ללמוד. ארזא החלה הרבנית לרדת במדרגות כדי להעלות את משפחתה ואת המזוודות.

אולם בשעה שירדה, נשמעה אנחה כבדה מפיו של רבי דוד. חזרה הרבנית על עקבותיה, ולשאלתה, השיב רבי דוד: "הלא בעוד זמנך יהיה סדר מוסר בישיבה, ואני לא אהיה שם?!" אמרה הרבנית: "גם לזה דאגתי. דירתנו סמוכה לישיבת מיר, וגם שם מתקיים סדר מוסר בדיוק באותה שעה. תוכל איפה ללמוד שם את סדר המוסר הרגיל".

רבי דוד הודה לרבנית על דאגתה ומסירותה והביע התפעלות ממשפחתה על כל פרט ופרט. התכוונה הרבנית לרדת במדרגות אולם שוב נשמעה אנחה מפיו ראש הישיבה. מיד חזרה הרבנית על עקבותיה ושאלה מה לא בסדר.

השיב רבי דוד: "אמנם נכון, אוכל ללמוד שם סדר מוסר, אבל אינו דומה סדר מוסר במקום הקבוע שלי ללימוד במקום אחר, אף על פי שגם זו ישיבה..."

החליטה הרבנית אל אתר, שאם לראש הישיבה יגרם נזק רוחני כלשהו, היא מוותרת על כל החופש. ואכן הם ירדו לרכב וחזרו כלעומת שבאו. הם הגיעו לבני ברק בדיוק בזמן שהתחיל סדר המוסר בישיבת פוניבז'...

במחיצתם

"הרי היא אשת חבר"

לאחר נישואיו של הגאון רבי ברוך בער ליינוביץ זצ"ל, התרעמה הרבנית מעט על החומרות הגדולות שהיה נוהג בעלה רבי ברוך בער, היא נסעה להתיעץ על כך עם החפץ חיים...

הגיעה הרבנית לבית החפץ חיים והשיחה את טענותיה בפני הרבנית אשת החפץ חיים... נכנסה אשת החפץ חיים לבעלה הצדיק וסיפרה לו אודות טענותיה של הרבנית אשת רבי ברוך בער. מיד אמר החפץ חיים שתגיד לה להכנס לחדרו... נכנסה אשתו של רבי ברוך בער, ומיד כאשר ראה אותה החפץ חיים קם ממקומו ונעמד בפניה...

כיון שראתה זאת, נבהלה מאוד וברחה מן החדר. שאלה אותה אשת הח"ח לסיבת מנוסתה והסבירה כי נבהלה מאוד מכך שהחפץ חיים קם לכבודה... שאלה אשתו של החפץ חיים את בעלה לפרש הדבר וענה לה: "הרי היא אשת חבר!"

כמובן שכאשר שמעה אשתו של רבי ברוך בער עד כמה מעריך הח"ח את בעלה נתיישרה דעתה לגמרי וקיבלה בהכנעה את כל הנהגות בעלה רבי ברוך בער.

עובדות והנהגות לבית בריסק

כי שלום אהליך".

ומבאר בעל ה"בן איש חי" (בספרו "בניהו") מדוע המשיא את בנותיו [או בניו] יהיה השלום מצוי בביתו? משום שאם ימתין וישיא אותן כשהם גדולים שאז יש להם הרגשה והכרה בשל אחרים, הרי כל מה שיעשה האב לבתו ובנדונייתה, לא יהיה חשוב בעיניה לכלום. כי תראה את בנות העשירים, ותתקנא בהן ותרצה שיעשה לה כמותן. ובוודאי אביה לא ירצה ואז ירבו קטטות ומריבות בבית.

וכן הבנים כשהם גדולים, יש להם הרגשה והכרה בשל אחרים, ויראו מה שמפזרים העשירים בחופת בניהם וירצו כמותם, והאב ודאי לא ירצה, ואז ירבו קטטות ומריבות. מה שאין כן כאשר משיאן סמוך לפרקו, שאז עודם צעירים וקטנים ועדיין אין להם הרגשה והכרה בשל אחרים, אזי כל מה שיעשה להם האב יהיו שמחים בו, ולא ימצא קטטה ומריבה בבית, אלא רק שלווה ששון ושמחה.

מתלמידיו של אהרן

מעשה בזוג צעיר שנתהוו בביתם חילוקי דעות קשים והויכוחים הסוערים שהיו ביניהם העמידו בסכנה את שלימות המשפחה. הבעל היה בן ישיבה, מן המקורבים לחזון איש, ואילו האשה התחנכה בבית חסידי מובהק. כמובן בעיניה היה בית זה "שיא השלימות" במה שנוגע למנהגי ישראל, אך לא כן היה נראה בעיני בעלה לפי מה שקיבל מרביותו, בישיבות בהן למד.

רצה הבעל לקיים "עולה עמו ואינה יורדת" [שתנהג כמנהגיו] ולא הסכים לסטות ממה שקיבל מרביותו אף שהיה מוכן לקבל גם את כל המנהגים שאשתו הביאה מהבית החסידי.

בתחילה היה נראה לאשה שהוא מזלזל במנהגים אלה, אך מה גדולה היתה אכזבתה כשנתברר לה שדברים שיודע כל ילד במשפחה שהתחנכה בה, בעלה איננו יודע... הוא שהכל גמרו עליו את ההלל כתלמיד חכם, אינו יודע על הרבה דברים יסודיים שהם "מעיקרי היהדות", לפי דעתה.

וכשכבוד בעלה ירד בעיניה פלאים, ומיום ליום הרגישה יותר את "עליונותה" עליו, הגיבה בזלזול על המנהגים ה"חדשים" שרוצה ללמדה... ובמיוחד שבבית בו נתחנכה לא נהגו ב"חומרות" משונות כאלה... כך פרצו ויכוחים אין קץ, עד שפקעה סבלנותו של הבעל והוא החליט: עד כאן! ויפה שעה אחת קודם... אף שבאותה עת עמדה אשתו ללדת את ילדם הראשון.

לפני שהלך לבית הדין בענין הגט, נכנס אל החזון איש להשיח לפניו את צערו ולהודיע על החלטתו. לפת החזון"א את ידו ואמר לו בהתרגשות רבה: "הרי הילד שלך יהיה יתום חי!" החזון"א לא הרפה את ידו עד שהבין כי הוא מתחרט על מה שרצה לעשות. ואז לחץ ידו בחמימות ובירך אותו שיזכה להקים משפחה תורנית מפוארת! ברכתו של החזון"א נתקיימה במילואה. הם זכו להקים בית גדול לשם ולתפארת וכל צאצאיהם לומדי תורה ות"ח.

מעשה איש

פיוס ומחילה

המצער את חברו עליו לפייסו ולבקש סליחתו!

נלמד מהפסוק: "ויאמרו חטאנו כי דברנו בה' ובך התפלל אל ה'... ויתפלל משה בעד העם" (פרק כא-ז).

וכתב רש"י: מכאן למי שמבקשים ממנו מחילה שלא יהא אכזרי מלמחול. ואמרו חז"ל במדרש: "ידעו שדברו במשה ונשתטחו לפניו ואמרו התפלל אל ה' ויסר מעלינו את הנחש - "ויתפלל" - להודיעך ענוותנותו של משה שלא נשתהה לבקש עליהם רחמים, ולהודיע כח התשובה, כיון שאמרו חטאנו מיד נתרצה להם שאין המוחל נעשה אכזרי. וכן הוא אומר "ויתפלל אברהם אל האלוקים וירפא אלוקים את אבימלך".

אמרו חז"ל בגמרא (יומא פז): כל המבקש מחילה מחבירו אל יבקש ממנו יותר משלוש פעמים. וכך נפסק בשו"ע (או"ח סימן תר"ו ס"א) וכן "אם אינו מתפייס בג' פעמים אינו זקוק לו", ושאל הגר"י זילברשטיין שליט"א (הובא בחשוקי חמד) את הגאון רבי יוסף שלום אלישיב שליט"א מה הכוונה בזה שאינו זקוק לו, האם בכך שביקש מחילה ג' פעמים, נתכפר לו החטא ולכן אינו זקוק לו, אף שחברו עדיין לא נתפייס?

והשיב הגר"ש אלישיב שמועיל בקשת ג' פעמים רק לענין זה שלא יענש על כך שלא פייסו, משום שנחשב מעתה לאונס, אבל החטא נשאר במקומו. ומה שכתב המשנה ברורה (שם סק"ה) "ואם רצה לפייסו יותר, רשאי, אם אין שם בזיון התורה, כוונתו לומר שאין בזה משום מכשיל את חברו, אבל החטא עצמו לא נתכפר.

ומוסיף הרב זילברשטיין להוכיח כדברי הגר"ש אלישיב מלשון המשנה ברורה: "אם רצה לפייסו יותר רשאי" ומשמע שעדיין לא נתכפר לו החטא, כי אם נאמר שאחרי ג' פעמים נסלח לו, לשם מה צריך עוד לפייסו. וכן מוכיח מדברי הרמ"א (שם) שכתב: "מיהו יאמר אחר כך לפני עשרה שביקש ממנו מחילה". הרי שעדיין לא נסלח לו, ולכן צריך לשוב ולומר לפני עשרה.

נשלים בדבריו הנוקבים של רבינו יונה (שערי תשובה שער גרדז): אם ישוב בעל הלשון בתשובה, צריך לבקש מחילה לאשר מוצק לו מזעם לשונו, והוא לא יזכור מספר כולם, כי רבים מכאובים הכאיב וכמה נפשות הדאיב. גם רבים מאשר זוכר כי אותם עכר, והם לא ידעו כי הדיח עליהם את הרעה יתבייש להודיעם ולגלות אזנם על אשר גמלם רעה. כי הוא מכה ואין מכתו ידועה".

"יהודים! אנא תסלחו ותמחלו לי..."

אחרי חג הפסח שנת תש"ז, יצא הרב מפוניבז' הגאון רבי יוסף שלמה כהנמן זצ"ל למסע נדודים בגלות אירופה המערבית, למטרה משולשת: א) להפגש עם אחינו השרידים ניצולי ההשמדה ששהו עדיין במחנות העקורים. ב) לאתר נשמות אבודות של ילדים יתומים שהוריהם ניספו בשואה. ג) לגייס אמצעים כספיים להקמת בנין הישיבה ו"בתי אבות" בבני ברק.

בסורו לביקור במחנה העקורים, שנמצא בקירבת רומא, נתכבד הרב מפוניבז' לדרוש בפני קהל היהודים הפליטים, שרידי החרב. כיון שעלה אל הדוכן פתח במילים: "יהודים אחים, אנא תסלחו ותמחלו לי". וחזר וכפל בקשתו פעמים אחדות כאיש מתנצל ומפייס "אנא, סלחו לי!"

מיד עשו כולם אזניהם כאפרכסת, וציפו בדריכות רבה לשמוע, על מה מבקש הרב דפוניבז' את מחילתם... ומה ואימתי "עולל" להם משהו כה נורא.

המשיך הרב בקולו החם והמלבב: "סלחו נא לי על מחשבה לא טובה שחלפה במוחי... כשבאתי הנה, הרהרתי, מי יודע אם אמצא ברומי "מנין" לתפילה... מי יודע אם יהיה לי מאכל כשר... והנה ציפתה לי כאן הפתעה נעימה... ברוך השם... בית המדרש מלא יהודים מתפללים... קהילה קדושה... יש אפילו ישיבה מצויינת "מאור הגולה" עם עשרות בני תורה... אבקש לכן מחילתכם על שחשבתי עליכם מחשבה לא טובה..."

הרב מפוניבז'

ומי כעמך ישראל

סיפורים בני זמננו

ישרות = כסף

"תשמע לי; אל תקנה רכב חדש!"

"הרכב שלי כבר ישן. למה לא להחליף אותו?"

"ישן אתה אומר? בא נבדוק אותו..."

כך, בערך, התנהלה השיחה בין מנהל מגרש למכירות רכב ולבין לקוח. עולם הפוך ראיתי: במקום שהמוכר ישכנע את הלקוח לרכוש רכב חדש, הלקוח נאלץ לשכנע את המוכר שכבר הגיע הזמן לצעד הזה.

* * *

תחום עסקאות הרכב - לא נעים לומר - הוא תחום בו היושר לא שולט. מספרים על אדם שהגיע למגרש של רכבים מיד שנייה, וכאשר המוכר ניסה לרמות אותו הוא התלונן: הרי על השלט שלכם כתבתם במפורש **"יד שניה: אצלנו האמינות מעל הכל"**

המוכר כחכח בגרונו והסביר: "גם השלט הוא מיד שנייה - גם הוא עומד למכירה". המחשה למה ששורר בתחום זה, אנו מקבלים במערכות בחירות, כאשר מועמד רוצה להדגיש את היושר האישי שלו הוא שואל: "ממי היית קונה רכב משומש - ממני או מהמתמודד מולי?"

למה הוא בוחר דווקא בדוגמא זו? משום שבתחום זה השטח האפור שולט על אזור נרחב - יותר מאשר בתחומים אחרים. דבר זה נכון גם כאשר מדובר בנתונים מספריים יבשים שלכאורה אין מה לרמות בהם! ניקח לדוגמא את הקילומטראז' (סך כל הקילומטרים שהרכב נסע). האם יש דבר יותר פשוט מאשר להציג בשעון שם רשום מספר הקילומטרים שחור על גבי לבן? אך מסתבר שלא תמיד המספר אכן מציאותי. ידיים בוחשות מסוגלות "לעגל" את המספר (למען השם; למה הם תמיד מעגלים אותו כלפי מטה?)

אדם שומר תורה ומצוות שמתעסק בתחום זה ונוהג ביושר, הינו לא פחות מאשר **מקדש שם ברבים!** בפרשת השבוע אנו נוכחים לדעת עד כמה העניין הזה חשוב (כמובא בפסוק "יען לא האמנתם בי להקדישני", במדבר כ, יב), ולפיכך בחרנו להציג השבוע דמות של יהודי שכזה.

* * *

"מאיר שר" הינו בעליו של מגרש למכירת רכב בבולטימור, ארה"ב. עליו מסופר שהוא שכנע לקוח לא לרכוש רכב חדש, כי הישן לא מספיק ישן. התנהגותו המרשימה גרמה לכתב ה'בולטימור סאן' לערוך עליו כתבה לפני כעשר שנים.

בשעתו התגוררו בעיר כאלפיים ומאה משפחות אורתודוקסיות - כמעט כולן בעלות רכב 'סטיישן'. העדיפות של רכב סטיישן למשפחה חרדית ברורה. משפחה שכזו היא בדרך כלל משפחה גדולה אשר זקוקה לרכב גדול. את רוב הרכבים נהגו תושבי הקהילה בבולטימור לרכוש אצל שר.

כיצד ניתן בדרך כלל לדעת כמה קילומטר כבר נסע הרכב? יש הטוענים שנתון זה ניתן לברר רק אצל הבעלים הקודמים אשר מכרו את הרכב לבעל המגרש. ה'בולטימור סאן' יודע לספר על אשה אשר רכשה רכב שמאחוריו 52,000 ק"מ היא איתרה את הבעלים שסיפר שאצלו עמד הקילומטראז' על 112,000 ק"מ - יותר מפי כפול!

אצל שר הלקוחות רגועים שמדווחים להם את האמת.

"לפי ההלכה" מצוטט שר "אם יש לאוטו מכה אני חייב לדווח לך על כך, גם אם תיקנו אותה. אם לאחר הרכישה מצאת חסרון שלא ידעת עליו, ושהיה מונע אותך מלקנות את הרכב, אזי העסקה בטלה".

במשרדו של שר מונח ש"סיבבלי, לתועלת הלקוחות שמעוניינים ללמוד בזמן ההמתנה. אך גם לתועלת ר' מאיר עצמו שמנסה "לגנוב" מזמן העבודה למען "א בלאט גמרא".

איך סוגרים עסקה אצל שר? בתקיעת כף (מלבד כאשר מדובר בלקוחה). אין צורך לא בחוזה, לא בחתימות ולא בעדים. האמון שהוא צבר במשך השנים, גורם לאנשים להתקשר למוסך שלו ולסגור עסקאות דרך הטלפון. לא יאמן כי יסופר: לסגור עסקאות על רכב יד שנייה בלא לראות את הרכב! צורת עסקה זו גורמת שגם אנשים מחוץ בבולטימור רוכשים אצלו רכבים.

קידוש השם המוחשי ביותר מתבטא אצל שר בתוך העסק. יש לו עובד, יהודי חילוני, שיוצא מהתפעלות מהערכים שמקריין הבוס "אני גדל ברוחניות מיום ליום" הוא מעיד על עצמו ומוסיף: "בתרבות האמריקנית של היום - שהכל ביזנס - חשובה לי נוכחותו של הבוס שמקריין קשר אמיתי עם השם".

* * *

הסיבה היחידה בגינה אנשים מרמים במסחר היא על מנת להרוויח. בא שר ומלמד תובנה כלכלית חדשה: "אני עלול להפסיד עסקאות בגין התנהגותי - אך אני מעריך שאנשים מספרים לחבריהם אודות אופן הטיפול לו זכו אצלנו. **סוד ההצלחה שלי הוא הישרות**". כלומר: בטווח המידי הסוחר הישר נראה כמפסיד, אך בטווח הארוך זה רק יבנה לו חוג לקוחות נאמן.

למעשה נתון זה הוכח גם מבחינה מדעית. חוקרים שבחנו בעיון את ההשפעה של ערכים מוסריים ותורניים על עולם המסחר, גילו שהישרות - בסופו של דבר - תורמת לביזנס. כאנשים שאמונים על צו התורה להתנהג ביושר, איננו זקוקים למידע זה. אך זה בוודאי יכול לחזק להתגבר על אותם מקרים בהם היצירהרע מפתה "לעגל פינות".

דומה שרק מי שהתנסה בעסקאות של רכב יד שנייה, ירד לעומק מיוחדותו של מגרש המכוניות בבולטימור.

לעילוי נשמת

ר' אליהו בן ר' שמעיהו ז"ל

נלב"ע ג' תפוז

ת . נ . צ . ב . ה .

